

man i den Henseende kan tilstille at opnaa noget saa særdeles meget, selv om man ser hen til saadanne Omstændigheder som dem, der findes omtalte i Slutningen af de Lovforslaget ledsagende Bemærkninger.

Ogsaa i en anden Henseende tage de to ærede Medlemmer fejl, nemlig naar de i altfor høj Grad tale om de store Byggeføretagender. Vi, der have forsvaret Lovforslaget, og deriblandt ogsaa jeg, se fuldt ud, at store Byggeføretagender kunne ligesaa fuldt i Fremtiden finde Sted udenfor dette Bygningstilsyn, som de i dette Øjeblik kunne opføres ganske selvstændigt. Et Føretagende som Christiansborg Slot — det største Byggeføretagende, jeg kan tænke mig der kunde blive Tale om her i Landet i lang Tid — ligger jo ganske udenfor, hvad der vil komme ind under denne Autoritets almindelige Myndighed. Derimod mener jeg, at de ærede Medlemmer se altfor lidt paa de mange smaa Føretagender, den almindelige Vedligeholdelse, den almindelige Hoveddistandsættelse, Opførelse af mindre Bygninger omkring i Landet. Det er det, vi andre lægge Hovedvægten paa, og her er det af Betydning, at der bliver en central Ledelse.

Nu blev det saavel af den ærede Minister som af det ærede Medlem for Møen (Emil Petersen) indvendt overfor mig, at jeg i for høj Grad havde krævet, at alle Byggeføretagender fra de forskellige Væsener, Jernbane-, Telegraf-, Vandbygningsvæsenet o. s. v., skulde falde ind under dette Tilsyn. Det kan jo være, at jeg har villet lægge for meget ind derunder, men jeg erkender ogsaa, at jeg er i nogen Grad tilfredsstillet ved den ærede Ministers Udtalelse om, at i givne Tilfælde kunde der over Byggearbejder fra disse Væsener æskes Betænkning fra Bygningsdirektøren eller den Autoritet, han staar i Spidsen for. Derom skal jeg for saa vidt ikke sige mere; men jeg mener, at efterhaanden som det klarer sig, hvad det er, der tilstræbes, ere vi vel ikke saa langt fra at kunne blive enige, skønt det ganske vist synes mig, at de to ærede nævnte Medlemmer udtalte en ret vidtgaaende Kritik.

Jeg skal nævne forskellige Byggeføretagender fra den senere Tid, hvor jeg mener, at vi, hvis vi havde haft en Autoritet som den, hvorom her er Tale, kunde have undgaaet ikke saa ganske lidt Bekostning. Gaar jeg længere tilbage og tager Aalborg Latinskole og Statens Museum for Kunst ude ved Enden af Sølvgade, saa er det Føretagender — og der er desværre flere af den Slags — over

hvilke der passende kunde staa den Indskrift: Her ligger udkastet saa og saa mange Hundrede Tusinde Kroner af Statens Midler til ingen Verdens Nytte. Det er sikkert, at det kunde der med Rette staa over disse Føretagender, og der er flere af den Slags, selv om de ikke alle ere fuldt saa graverende som de, jeg her har nævnt. Der er andre, mindre Føretagender, hvor jeg ogsaa mener, der er ruttet med Pengene. Lad os saaledes se paa Kreditoplagsbygningerne i Aarhus og Odense, paa adskillige af vore Provinsarkiver o. s. v., saa er der ogsaa der anvendt Midler udover det i de paagældende Tilfælde nødvendige. Vi kunne ogsaa se paa mange enkelte Bygninger. Vi havde saaledes endnu i Fjor Spørgsmaalet om en Serumanstalt ude ved Landbohøjskolen, hvor der var Tale om at indrette en Embedsbolig med 10-12 Værelser for den paagældende Embedsmand. Det er dog ganske urimeligt, og en Centralledelse af disse Forhold vilde ogsaa kunne forhindre os i at komme ind paa en saa urimelig Anvendelse af Midler, som der ved saadanne Lejligheder har været Tale om.

Det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe) talte om den ene af de bekendte Christian Hansen'er; ja, han talte for øvrigt om dem begge, dog, han dvælede særlig ved den ene af disse, nemlig ved ham, der havde bygget Frue Kirke, Raad- og Domhuset og forskellige andre Bygninger. Han byggede ogsaa Skagens Kirke og Kirken i Hørsholm, der begge ere byggede i den Stil, det ærede Medlem nævnte. Jeg mener, at den Bevisførelse, det ærede Medlem førte i Marken, taler mere til Fordel for det Standpunkt, jeg indtager, end for det ærede Medlems. Vi maa huske vel paa, at den Gang denne Arkitekt fik betroet disse Arbejder, levede vi i den absolutistiske Tid, hvor et saadant Enkeltmandslune kunde komme til at spille en stor Rolle. Men det vilde neppe lade sig gøre i vore Dage. Navnlig tror jeg ikke, det vilde lade sig gøre, hvis man skabte en Autoritet, der kunde behandle saadanne foreliggende Spørgsmaal med den Kritik, som denne Autoritet vil blive i Stand til at øve, altsaa en saadan Autoritet, som vi her gøre Skridt til at oprette. Ganske vist blev disse Bygninger ofte byggede uskønt og ogsaa ofte upraktisk. Jeg gad nok se, om man i vore Dage vilde opføre en Bygning som det gamle Raad- og Domhus paa Nytorv.

Der blev dernæst af det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds